

10.45

1254

פרוטוקול מס' 45/56

מליצת וועד התכנית

התקיימה ביום ב', כ"ז בתמוז, תשי"ז - 31.12.56 בשעה 10.45

נ ד ו כ ה י ט

- חברי הוועדה: היו"ר י. גורל
 א. אלמקן
 י. אפרתי
 י. ברז
 ש. דיין
 א. הרצפלד
 מ. חזני
 ז. סוזאייב
 י. ספיר
 ז. צור
 ח. רובין

- מוזמנים: מר מ. שטנר - מנעם משרד האוצר.
 ד"ר קיפרון - מנעם משרד השממים.
 ש. סרוקר)
 י. וינר (- ממעט בגן התקציבים, משרד האוצר.

י.דו-הירי: (1) אישור צווים לפי חוק לעידוד חסכון (ערכות למילווה והנחות ממס הכנסה);

(2) אישור השימוש בצווי תקציב הפיתוח לשינת הכנסות 1955/56.

=====

היו"ר י. גורל: אני פותח את הישיבה.

אישור צווים לפי חוק לעידוד חסכון.

(היו"ר קורא את מכתבו של שר האוצר בדו"ח חכניות החסכון של בנק לאומי ובנק ארץ-ישראל לדייקנות)

מר שטנר: רצוני להצטמקם היום בהקדמה על התפתחות שתי התכניות של בנק לאומי ושל בנק צ"י לדייקנות, אשר בקיומיהם מונחות לפניכם, הקדמה כללית יימסר לכם בהשחתות שר האוצר.

ח. רובין: האם נשלח הדרושתיקה לחברי הוועדה? הוועדה אינה יכולה לאשר הצעות כאלו כצדק אין לטניה התכנית המפורשת, לחות נחור נסמך.

ד"ר קיפרון: אסור להוסיף פרומפקט לפני האישור.

ח. רובין: אני מתכוון להיגדר מדויק של התכנית הכוללת את התנאים. הכלל צריך להיות שאין לדרוש מהוועדה לאשר משנה שאינה מונח לטניה.

היו"ר י. גורל: עולה זו תוכל לעורר לאחר שנשמע את החברי של מר שטנר.

י. בדר:

מה הפירוט של המונח "יחיד" בהצעה זו, האם זה "יחיד" לפי תקודת מס הכנסה, או "יחיד" פירושו גם זכות וילדיו? - אני מציג שאלה זו בקשר לגבול של 5,000 ל"י. האם מתייחסים זה מחייב לגבי הסכום בבנק מניות או לגבי כל ההכנסותיו של יחיד גם יחד?

ניירות אלו הן למוכ"ז, אבל לא כתוב שאסור להעבירן. מה הדין אם מעבירים אותן?

מר שמר:

אולי יענין את חבר הוועדה לעמוע פרטים על שתי התכניות שאושרו על-ידי הוועדה לפני שנה. רצוני לומר למה קימה אינטרמדיה בשטח זה.

בבנק לאומי הצטברו הסכומים בתכנית שאושרה על-ידכם והוטעלה ל ני שנה בסכום של 6,075,000 ל"י, וזאת בתקופה מדצמבר 1955 עד 19 לדצמבר, 1956. הבנק לדיסקונט מגיע הסכום ל- 5,040,000 ל"י, המעט באוחו פרק זמן. מתחבר איתו שבשני הבנקים הצטבר סכום של למעלה מ- 11 מיליון עבור התכונות.

מספר האגפים המעורבים בענין, שקנו חסודות הסכום זה הפקידו סכומים חזעיים מגיע בבנק לאומי ל- 5,949. בבנק לאומי יש גם צורה נני של הסכום - חסודות למוכ"ז, ומספרו אינו כלול במספר שנקבותי. הממוצע מגיע ל- 723 ל"י לחוסך, לאחר שהורדתי את הסכום של בעלי חודות למוכ"ז.

בבנק לדיסקונט מספר החוסכים הוא יותר גדול - 7,658 איש, והסכום הממוצע לכל קונה הוא מעל ל- 1,000 ל"י.

אם נסתכל את המספרים גם ליוגת אלה שבאו יותר מאוחר - הרי בשתי התכניות של בנק לאומי ובנק לדיסקונט סכום החוסכונות מגיע ליותר מ- 11 מיליון ל"י ומספר האגפים שהתקשרו עם הבנקים למימון אלו מגיע ליותר מאשר 13,000 איש. נדמה לי שמותר להגיד שהתוצאות האלו בתנאים אלה הם מעל למה שאפשר היה להניח מראש.

הדבר האופייני השני היא ההתמדה בה נמשך הענין. לא היה נודע שבו לא הייתה עליה במספר החסודות, והם עלו אפילו בימי מבצע ביני. האופייני הוא שלא היו שכיחות או הוצאת כספים בסימנות מתכניות החסכון, אם כי להלכה יש ציטרות, תוך הודעה של 30 יום, לקבל את הכסף בחזרה. הדבר גנון הן לגבי בנק לאומי והן לגבי בנק לדיסקונט. מסתבר ציטוט שתכניות זו מוכיחה חוגים מסוימים ביישוב והיא נמשכת גם בימי מבחן.

הדבר הלישי - זו החלוקה הגיאוגרפית של פעולת החסכון. צני שמח לאיין פירוטלים מאמינים בתכנית החסכון והיא יוכרח את הצהון הרגיל. התמונה המתקבלת בשני הבנקים היא, שהפעולה משתרעת על פני כל הטניטיות בכל הארץ, ודווקא הל-אגים נו לח במספר החסודות.

אשר להקצעת הכספים - כידוע נקבעו בזמנו כללי להקצעת הכספים מתכניות החסכון. 60% יש להשקיע בניירות ערך; 25% להלוואות מיחה, והאזיר ובנק ישואל יחנו את ה כמתה להן, ו- 15% לרשות החספים של הבנקים. הסכומים שאינם מנוצלים צריכים להיות מונצלים בבנק ישראל.

עד כה נרמנו ניירות ערך מסוגים שונים - של ערך היסוד, הר-ויות המקומיות, עברת החימל, מילווה הבטחון. הוצימה של ההלוואות המאושרות כוללת הלוואה ל ברת דשנית וחמריה הימיות, לחיבור רשת חשמל של מקימה לרשת הארצית, לארגוני הקניות של מקימי מקלאיית, לפרמי החייה, לאגפיה ליינוק פרי הדר וכדומה. במצייתם אלה החסודות הן מעל ל- 8 מיליון. על היחר מטנהל משג ומחן.

למי הנתח הבנקים יש לחשוב לשתי התכניות, לאחר שאושרו על-ידי וידת הכספים, למיכנו לגיית מדי חדש בחדשו

מכונות של 800 - 700 אלף ל"י, באם לא יחולו שינויים דרמטיים במערכת ה-לללה בירץ.

מה שמובא לכם אלו אותן התכניות שהיו לכל פרטיהן לפניכם כמה חדשים כאן אישרתם את התכניות הקודמות. הבקשה היא לגבי בנק לדיסקונט להגדיל את המכונות ב- 5 מיליון לירות נוספות באותם התנאים. לגבי בנק לאומי קיימים אותם הפרטים שגושרו בזמנו בשינוי אחד - שאלה תהיינה תעודות על-שם ולא תעודות למוכ"ז, שבזמנו התוודר דיון על כך. גם כאן הבקשה היא לאשר מכונות נוסף של 5 מיליון. אני מבקש את מתן התייחסות לשתי התכניות האלו.

א.ר. לשאלתו של חבר-הכנסת בדר - הרי

המיוזם הוא על-ידי להבדיל מחברה או מגוף. אנו ירד הגענו לידי האורך להגביל את הח כון. אולי במקרה הכללית ייר יהיה להרחיב את הירישה ולדבר על מקומו של הוועדון אצלנו ואילו אמאסי יש לגקוט כדי לעודדו. בכל אופן, אנו שדיין רחוקים מאותה מורה שעלינו להאיר לעצמנו. לא ידוע לנו על אף מקרה בו השתמשו אנשים לרעה בהגבלה של 5,000 ל"י והגיעו בבנקים שונים למכונות זה. זוהי נקודה נאסרך לשים אליה לב, ונוכל למנוע זאת אולי על-ידי מירום בצו.

לפי התנאים, ניירות אלו אינן ניתנות להעברה. אדם יכול לפדותן לפני הזמן.

אני מבקש את הוועדה לאשר את שתי התכניות, לאחר שכל הפרטים היו לפניו בזמנו ואין כאן שום חידוש. לשומת זאח, נדמה לי שהוועדה באישורה היום יכולה להיות יותר בטוחה שהיא אינה מעשרת דבר - לא יבוצע, אלא תכנית שנמצאת בתהליך הפעולה ויש כל היתכונים שהמכונות של 10 מיליון ינואל חוץ פרק זמן מסוים.

י. בדר:
שאל אפטר לקבל הסבר על אותה "רשימה מאושרת", איך היא נערכת ומי מאשר אותה? האם 25% אלה הם נוסף לתקציב הפיתוח?

מר שמנר:
מכונות אלה אינן מוסיפות בתקציב הפיתוח, אבל יש לראות את כל העולה הן כמובן פות. זה חלק של הבעיות שהיו באות לידי תביעה באורה זו או אחרת בתקציב הפיתוח. אני חושב שיעניין את הוועדה לדעת שלמרות שהן בדרך-כלל כלולות בתקציב הפיתוח או קשורות לתקציב הפיתוח ניתן מכונות של 10 מיליון ל"י שהוא מכונות לא מבוטל כל עיקר.

התכניקה, הפיקוח על הביצוע ומילוי החובות של הבנקים, הוא גידע בנק ישראל. שומד בגדון זה בקשר עם האוצר. זה חלק של כל מערכת האשראי בארץ. כשם שבנק ישראל אחראי למילוי החובות של כל בנק הוא אחראי גם לעניין זה.

י. בדר:
אני מבקש לדעת איך עורכי את הרשימה?

מר שמנר:
יש פניות של אנשים לבנקים, והבנקים פונים לבנק ישראל. יש כאלה המונים לבנק ישראל, והוא מפנה אותם לבנקים. אמרתי שאלו הן הלוואות צו-רו למטרות שונות מחוץ כלל הבקשות שנתקבלו.

י. בדר:
מירוש הדבר יתפרסם לו נוח לבנק ישראל ולקט אצטרי ממקור זה. בנק ישראל בוחן את הבקשה ובוודק למי יש לטח הלוואה ולמי לא, ומפנה את המבקשים לבנקים.

מר שמנר:
המניה הראשונה היא לבנקים, והם פונים לבנק ישראל.

י. בדר:

בנק ישראל אינו מנהל מדיניות כלכלית.
הנך הבנק בעצמו מחליט למי לחת ולמי לרב
לחת, או ליישם המלצות של מקורות אחרים, ומי הני? -

מר לימור:

הפניה יריכה להיות לבנק. הבנק פונה
לבנק ישראל, אשר בענין זה מתייעץ עם
הוועד ואחר-כך מחליט הוועד אם לא רלוונט ואם לא.

ז. חוזאיניב:

יש מקום לעיין ולבחון את הבעיה מדוע
הקהל התלהב ממדינה זו של חסכון ואינו
נלהב ביותר מידה ובאותה מידה אחר רכישה ויגרות בחוץ. מה היא הסיבה
לכך? האם הריבית נעושה בצורה שיש יותר קמון לבנקים מאשר לאוצר
המדינה? כי הרי כל אדם יכול ללוות חשבון שהאוצר היגיה של רכישה
אוגרות היא הרבה יותר מכניסה וחובה מאשר שימת החסכון. הייתי שמח
לשמור בדיון את הבריו של מר לימור.

אני מיישם לפנות לנגיד הבנק ולבקשו למסור
לנו מסמכים על היקף האשראי במדינה וכיצד הוא מחלק. מהו האשראי
שניתן על-ידי הבנקים במסגרת הליקווידידות; מהו האשראי שניתן על-ידי
הבנקים בהכרזת ובא-יורו של הנגיד מחוץ להגבלות של הליקווידידות,
בתוספת כל מיני אגרות של אשראי הכוללות גם אגרה זו של 25%.
אני מבקש לדעת מה הסכום הכולל של אשראי הניתן במדינה, שהוא ניתן
בא-יורו מיוחד בכל מקרה ומקרה של נגיד הבנק, בכל מיני אגרות,
זאת השוואה להיקף האשראי במדינה הניתן באופן רגיל ומקובל על-ידי
הבנקים.

מ. חזני:

אני רואה חובה נעימה לעצמי לעיין את
מידת ההצלחה הרבה של המפעל, אשר סופג
כחשיב מהצד הפרטי. לא במאמצות קרנות, אולם ראוי להחייחם לשת
לאומן השימוש בכסף.

אני רואה את אותה 25% בתוספת ה-15%
כהון חוזר הניתן בתנאים יותר נוחים. אינני מאמין על כך; אני
שמח שניתנת אגרות להזרים למפעלים הזקוקים לאשראי באופן חיוני
בינתר עוד 2 - 3 מיליון ל"י. אולם ראוי להשיג את השאלה הבאה:
כאן נהרגים על כל מחצית מיליון ל"י, ונגיד הבנק עומד נגד מגמות
אלו ואינו נכנע ומוכיח לנו בק"ן מעמית ש כל תוספת של אשראי, ותהיה
הקרנה ביותר, היא אסון לנו. והנה כך הוזרמו 3 מיליון ל"י למחזור,
בפטר למסון, שהנה 60% נהפגו הוסקעו בניירות-ערך וזה שקול כנגד
ההזרמה של 3 מיליון. אבל שיצמדו הדברים באופן ברור, כי זה עומד
במחירה לגבי המדיניות הכללית. כיצד מסתיר זאת נגיד הבנק העומד
במאבק על כל לירה?

שאלתי השניה היא על דרכי ההכרזת. את בנק ישראל
מסוחר כמסמית מחוץ להגבלות, אזי יש הדר מסוימת, ואילו כאן מסתבר
שכאילו יש קופת חתר שאיש אינו יודע ליה, והכל נעשה בדרך מקרית.
אני חבור שדינו של מסך זה - ריך להלות כדין כל כסף אחר שהוא
ניתן לוי עקרונות קבועים.

ש. דיין:

מסקידיה אלה מונדיים לבנקים כספים
ללא הצמדה באחוז רכיית קטן, ואילו הבנקים
יש להניח, מ-חשיב בתנאים אלה להטקעות בהצמדה וברכיית יותר גבוהה.
את תכנית זו מביאה לידי כך שהבנקים מתעוררים ואילו המסקידיים
מתרושלים - מדוע אנו אריכיה לתת יזינו לה? מדוע מונדי כשלנו אריך
לאשר תכנית אחר כזו?

י. אמרתי:

אני חולק על גלושת ההלקים בהם משתמשים
בכסף. לוקחים כסף שהצבור ברכיית של
6% - 5%, זאת צומרת מנאלית את זה יכולוגיה של החוסך קטן שאינו
רוצה לקנות ניירות-ערך ומקדיף להכניס כל העת פקדון, ואחר-כך קניח
בכסף זה ניירות-ערך בהצמדה. הרי לניירות-הערך הללו לא חסר שוק.
אני חושב שהבנקים יריכיה להקיע, אחוז יותר גדול בפיתוח, ואז תהיה
לכך הצדקה.

ההלוואות שניתנו, לפי הריימה המאושרת, אינן הלוואות ליתוח של הון חוזר מכון. לחקלאות, לתעשייה ולהדרכת הוראתו מכומים מדימית, והשומשו בכסף זה כי כסף אחר לא היה. בנק ישראל היתמש בכסף זה כחוספת לאשראי.

אשר ל-15% - הרי זה כסף חסשי ואין כל צרובה שתביקיה לשימוש בכסף זה למטרות יצרניות; זהו רווח של הבנקים.

אני מאיע להפחית את האחוז לרכישת ניירות-ערך, היינו - פחות מ-60%; אחוז יותר גדול ליתוח וכן לכסף נזיל, אבל מכון.

י. בדר:

הבנק מוצל בתכניות אלו מחוץ לכל ההגבלות של האשראי. הבנקים מיעים למפקדיהם להעביר את הכספים לתכנית. לאחר שאני רואה את הנואצות של כל התכנית - אני מייטרף לדבריו של חבר-הכנסת דייק; גישתו בענין זה נכונה.

אשר לשימוש בכספים - אני מניח שהמדינה היתה יכולה למכור את ניירות-הערך הללו, לולא כסף זה, בלי ההגבלה של למוכ"ז, שכל אדם יכול לקנות ולמכור איתם בכל רגע. אני חושב שהמדינה מפזיזה בזה 2% - ההירש בין 6% ל-6,5%. אני סבור שהמדינה היתה מוציאה ככל-זאת דרך יירה לציבור.

הבנקים על-ידי הכוונת כוח החסכון בכיוון זה לקאו מהחוסכים כספים לתכניות אלו. הרווח של הבנקים ברוד, והוא הדין לגבי משהו של החוסך. בתמונה זו יש חשובה לאותה שאלה - למה צננים הולכים לחסכון ואינם נוטים לרכישת ניירות-ערך. אני סבור שזו סיבה שאלה של ארון; זה ענין של הכוונה. יש קושי נוסף - כל אחד יודע איך הולכים לבנק לקחת חזרה מכומים שהופקדו בבנק על-ידי זיתור על חלק של רבית - וזהו רווח נוסף לבנק - אבל לא כל אחד יודע איך מוכרים ניירות-ערך למוכ"ז, למרות שזה דבר ששורי באופן יחסי. אנשים אינם יודעים בניירות אלה הם בבחינת קזומניה.

ליחר כל השאלות לגבי השימוש ב-25%, אני חושב שהתשובה הפשוטה ביותר תהיה את נבקש ריימה מי קיבל עד עתה את האשראי מהמקור הזה.

השאלה הובאה אלינו כיוון שהחוק דורש לייסור מיוחד של ועדת הכספים. אני מבין שיש לתת איסור לצוניה, ואם אין לינינו הנוסח של הצוניה - אזי האוצר או משרד המלומים יביאו לנו את הנוסח המתאים לזיון נוסף, לבדיקה ולאישור ביטיבה אחרת.

הו"ר י. גורי:

הבעיה הפורמלית היא מקונדרית. הצועוררו כאן יאלות עקרוניות, והבירור יכול להתנהל לפי שעה בלי אוריה.

י. ספיר:

הבעיה היא אר התכניות שאבו כסף עודש או שהועברו אליהן כספים מחשבונות עו"ש. היחה דעה שחלק ניכר מהכספים האלה בני מפקדונות, ואם דעה זו נכונה - אינני יודע במה מדיקיה כאן למפקדיה?

השאלה היא - מה היה קורה לשימוש בכספים של-ידי הבנקים, אילו הוסיף הזה או כסף חדש שנכנס לתכנית, היה נשאר בחשבון של עו"ש? בכמה מזה יכול היה הבנק להשתמש למתן אשראי במועל? למעשה נותנים לו הוראות, מחוץ לנדליות, עליו להשתמש בכסף בהכוונה. הוצ היה משתמש איפוא ב-50% מהכסף להלוואות ברבית בנקאית רגילה ביוד שהוא היה משלם עבור כסף זה רק 2%-1% רבית. אילו הבנק היה משתמש רק ב-40% - נדמה לי שהיה מרוויח לא פחות.

נשאלת יי ווא השאלה: האם באמת התכנית היא כזו - כפי שמענו כאן - שנוחנת לבנק רווח מופרז מחד, ומאידך -

מוגעת המפקיד, אשר בחו"ל מסייר את העין לתכנית ומרע את מצבו שהיה קודם לכן על-ידי יסווח? האם באמת המצב הוא כזה? לי לא נראה שהדבר הוא כל-כך חמור.

היו"ר י. גורי:

השאלה היא מהתכנית אינה באה להרע את מצבו. להיפך - הוא מיטיב את מצבו, חגג-הכנסת דיין לעון שנוצרו אפילויות חדשות על הכוון שהן יותר טובות וצריך לסקוח את עיני החושבים על-ידל כן שלא יאשרו תכניות ממין זה. לאחר מכן יש לכוון את האנשים ולהדריכם שישיקעו את חסכוניהם באיגרות.

ד. דיין:

צריך להגיד לבנקים שאנו נהיה מוכנים לאשר את התכנית בתנאים יותר טובים.

ז. תרזאליב:

אני הושבתי שחבר-הכנסת בדר טעה באמרו, שהצלחה התכנית באה כתוצאה מההכרונה של הבנקים. ההתרשמות שלי היא הפוכה; את מדובר על הכרונה ופעילות של הבנקים הרי היא נעלמת דווקא לשם מכירת איגרות.

הקהל אוהד מסוים-מה את השיטה הזו. במדינה יש צורות שונות של חסכון, ואני קיימת שיטה שהקהל נוטה אחריה - צריך לאפשר לו זאת. אני יש משנה שכולי במקרים אלה הבנקים בטובו של דבר מרוויחים יותר מדי, אזי יש לבדוק את החשבון ואולי לקחת מהם משהו. את החסכון הפנימי בין הוציא והבנקים אפשר לבחון, אבל את הקהל צריך לעודד.

א. אלמגור:

כאן יש שתי בעיות: האחת - נוגעת לחלוקה הפנימית של האחוזים, והשנייה - לציבור המפקידים והחוסכים. אלה המתפלאים על הנמיה של הציבור ללכת בדרך זו מחלמים מכך מיהו הציבור הזה. ימצנו שהמדובר הוא על 13,000 איט. יש כנראה מספר כזה של אנשים שכל הקלקולאיות אינן נהירות להם והם אזהרים את הדרך הישנה. חסכון הוא דבר חיובי וחיוני - וצריך לעודד אותו. אני חושבת שיש כאן מגיעה באיגרות של החוסכים ויש לתת להם אהוד יותר גבוה - אפשר להגיע זאת לבנקים, אבל לא צריך לנסול את עצמי הפעולה, כי אנשים אלה לא ילכו לקנות ביירות-ערך. צריך לבחון את האפשרות כיצד להיטיב את מצבו של החוסך, ועל כך צריך לעמוד על המקח עם הבנקים.

כאשר יקבל את הנתונים שנתבקשו - אפשר יהיה לקבוע עמדתנו לגבי החלוקה.

ד. דיין:

חושבני אנו צריכים לכוון לבנקים ולומר להם כי לדעתנו הם נותנים מעט מדי למפקידים, ושהם צריכים לנסוח להעלות את שער הרבית.

היו"ר י. גורי:

ועדת הכספים אינה מנהלת משה ומתן עם הבנקים. אנו יכולים להביא זאת לתשומת-לב האוצר לאחר שנסכם.

מר שטר:

כאן נשחרר מצג-רוח כשילוו יש לנו שפע של חסכון, ויש יכולים להיות קפדנים מחד ונדון. מספיק את יומר, שאנו קושי מגיעים לסחנות היקף החסכון שהדרך הזו היתה צריכה לתת, ופחות מ-100 טחצית הצרכים לפיתוח הדרך. יישיבה הבית אביה פרטים על סוגי החסכון והסביר מדוע אני מגיע להנחה זו. רק לפני שנה עמדנו בדון זה בטוב יותר גרוע מאשר אנו עומדים בו כיום, אבל אנו רחוקים עדיין מפרוספריטי של חסכון, וישנו זקוקים לכל דבר שיכול לעודד את החסכון. בדרך נורמלית מגיע החסכון ל-8% מכלל ההכנסה הלאומית, ואילו כאן הוא מגיע ל-4% - ואני מבסס זאת בהזדמנות אחרת. אנו חוקים סיוחה מסרה שעלינו להצטרף לעצמנו שנהיה שווים לרצות וגיילות - ואינני מדבר כבר על הרף כמו קנדה שם מגיע החסכון ל-20%.

שנית, הנסיון מוכיח שאין להנהיג תכנית אחת ולא דרך אחת, אלא רב-גוונות של תכניות חסכון שונות, שכל אחת מוציאה לה מהלכין.

שלישית, טעות היא לחשוב שיש גידול הונקים האפשרות להכריח את הצ'ור לעשות ענין זה או אחר, פרט לגבי אלה המקבילים בצלם הלוואות, וטעות היא לחשוב שמבלעדי הונקים, איזו שהיא תכנית חסכון טובה זה יכולה להתקיים. אבי ווודאי בעד פיתוח בנק הדואר לצרכי חסכון, בכל-זאת בנק הדואר הגיע עד עתה רק לסכום של 2 מיליון ל"י פקדונות ויכולתו היא עדיין מוגבלת.

צריך לזכור את כל הנתונים הללו. כל תכנית שתובא לכם אינה באה במקום תכנית אחרת. צריך לתת תפריט מגוון שבו יש - קופות תגמולים, ביטוח חיים, תכניות חסכון של בנקים וניירות-ערך - ורשות אינה נוגעת ברשות. תכניות החסכון במסכות לסדרות סילונה הבטחון - ואני מאמין שייגרות הבטחון תימכרנה: אינני מוכן להסכים עם אלה הטוענים שאנו יכולים למכור כל דבר. גם ניירות-ערך קשה למכור, והבנקים משקיעים עבודה עצומה במכירת ניירות-סילונה - ושם ניתנו תנאים טובים ביותר. אם יש אפשרות ליצור עוד דרך של מכירת ניירות-ערך על-ידי תכניות החסכון באמצעות הבנקים - זה דבר חשוב מאד. בוודאי שזו תופעה מעוררת שיכולנו להפיץ ניירות-ערך ב-45 מיליון, אבל אל תשכחו שחלק גדול נקנה על-ידי קופות התגמולים בצורה מרוכזת. לדעתי חזיה זו טעות אם נחשוב בנוגע לייגרות תלניירות-ערך שאנו כל-כך בטוחים בהפצתם. אנו צריכים לפתח את כל האפשרויות.

אשר לספקותיו של חבר-הכנסת דליין בנוגע להצמדה - הרי לוועדה ברור ששאלת ההצמדה של הפקדונות בבנקים איננה ספציפית רק לתכנית החסכון. בבנקים יש פקדונות בסכום של 340 מיליון. מערכת האשראי גדושה לא במעט על כך שהפקדונות אינם צמודים. לפי עניות דעתי אנו עדיין לא מוכנים להעביר הכל לשיטת ההצמדה. הבנקים אינם מסכימים לכך וגם בנק ישראל אינו מוכן לניתוח הגדול. יש לי ויכוח עם חברות העוסקות בביטוח-חיים על ענין מצומצם יותר, ואני מקווה שכולל להביא תכנית מצומצמת של ביטוח חיים צמוד שהוסכם עליה עם חברות הביטוח. ושוב - אי-אפשר לעשות ביטוח חיים בלי החברות.

נדמה לי שאין אפשרות ברגע זה לגזור על כך שהבנקים חייבים לתכנית החסכון ללקח לעבור להצמדה. אנו רוצים לפתח את החסכון בבנקים, ואיננו יכולים לגזור עליהם הצמדה, אם הם אינם סוציעים זאת. החומך יודע בדיוק שאין כאן הצמדה. הבנקים אינם יכולים לעמוד בזה ומפקידם המשק יוכל.

אשר להעברת כספים - הרי כמעט ואין העברות מחשבונות עו"ש לתכניות החסכון. בתחילה היו תופעות כאלה, אבל עכשיו כמעט הכל הוא הסתפקן חדש.

אשר להכוונה הכספית - לאחר מסגרת מסוימת מסוּך עוד הגיעו לחלוקה זו, והיא הובאה בזמנו לידיעתכם. יש הרבה בנקים שאינם מפעילים תכנית מסוג זה, ומהם בנקים גדולים. הענין אינו כל-כך כרוך ברורות גדולות ובהישגים גדולים. מלבד בנק לאומי ובנק לדיסקונט, הענין אדם נכנס מצלנו למסלול. יש בנקים שכלל לא הגישו הצעה ליישור תכנית כזו. אין לראות בענין זה הכנסות כל-כך גדולות. אנו יודעים שהשערים של ניירות-ערך נעים; לבנקים יש הוצאות גדולות, ההלוואות אינן ברבית גדולה. אין כל סיכוי לשנות את החלוקה הזו להעת הבנקים ולטובת המפקיד.

בקשרי היא איננה לומר לומר את שתי התכניות: אשר לשימוש בכספי ה-25% כדאי לקבל בנדרון זה פרטים נוספים מבנק ישראל. מניתי את מקבלי ההלוואות. מהמקור הזה ואני יכול לנקוב בסכומים. לכל מקבלי ההלוואות יש קשרים עם הבנקים והם מספקים להם אינן זרעיה.

שאלתי אם את הניירות חוב שהם קונים הם חייבים להחזיק על שטם, או שמותר להם למכרם.
מר שטרן: הם צריכים להחזיקם על-שטם.

א.ד.

הינו"ר י. גורי:

אם נקבל את הגישה של חבר-הכנסת דיין
שיש בזה מטום גזל העם וצריך לפקוח
אם עיניו ולכווננו כיצד להשקיע את כספו - הרי יש לזה מסקנה.
אם נקבל את גישתו של מר שטנר, הנחמכת על-ידי חלק מהוועדה, שאי-
אפשר להגיע להישגים ניכרים של חסכון אם אין משאירים פתח רחב
לצורות חסכון שונות - יש מזה מסקנה. אני מקבל את גישתו של מר
שטנר שאין לכלכל שיטת חסכון אחת שווה לכל. היא לא תעמוד במבחן
המציאות, והיא עומדת בניגוד לטבע האדם, להרגליו ולדעות הקדומות
סלו. אם רוצים להתקדם בדרכי החסכון - צריך להשאיר צורות שונות,
וזו אחת מהן. וזו עומדת השאלה של התנאים. אם חושבים שצריך
לעשות רביזיה של התנאים - צריכות לבוא הצעות בנדון במקום ויכוח.

יש גם שאלה אחרת - דרכי השימוש ב-25%.
האם מבחינת הדיון ברגע זה זוהי שאלה סקונדרית, כי איננו
מסעירים את המסקנה להצגת תנאים מסוימים לדרכי השימוש בכספים.
אנו רוצים לקבל אינפורמציה בנדון. אני מבקש מהחברים שיש להם הצעות -
להציען.

י. אפרתי:

אינני תוסך בהצעת חבר-הכנסת דיין,
היות וזו אחת הצורות של חסכון. אבל
אני אומר שהבנקים מרוויחים יותר מדי בעסק זה. אני מציע תיקון
קל: לא 60% רניירות-ערך בלא 50%; 35% - אשראי מכוון - ואינני
עומד דוקא על פיתוח.

מ. חזני:

אינני מציע כל שינוי בתנאים, גיחס בין
המפקיד והבנק ולא באופן חלוקת הכספים -
ואני מציע לאשר זאת. יחד עם זאת, אני מציע ומבקש שיתקיים דיון
עם נגיד הבנק בנוגע לאופן השימוש ב-25%, היינו - שסכומים אלה
יושקעו בפיתוח ולא ישמסו לצורה מיסון אחרת.

י. בדר:

אני מבקש לקבל רשימה של מפעלים, מיסדות
וגופים שקיבלו כספים מסקור זה וכמה קיבל
כל גוף. אני מבקש שרשימה כזו תהיה בתיקי כדי שאוכל ללמוד אותה.
כיוון שההצבעה תיערך על צוים - אוכל עוד לבחון את העניין לפני
ההצבעה.

י. פורדר:

אנו נתונים בארץ במצב לפיו אי-אפשר
כמעט לקבל אשראי למטרות רגילות. אם
הבנקים ביוזמה שלהם גייסו בעזרת האוצר אמצעים ניכרים - אני על כל
פנים רוצה שחלק מהם יהיה מיועד לצרכים רגילים. אני חושב ש-15%
אינם מספיקים. אני יכול לומר, שזהו מצב בלתי-בריא אם הבנקים
אינם יכולים למלא את הפונקציה האמיתית שלהם, ואני א נוטה לכך
שישתמשו בכספי מפעל החסכון כדי לחזק את מערכת האשראי הנורמלי.

ז. סוזאייב:

אני מציע שבקבל חוות-דעת של האוצר,
אם לאור הנסיון שנצטבר בחדשים אלה
האוצר בדעה שהרווחים של הבנקים במפעלי החסכון האלה הם מוגזמים
או טעונים תיקון.

הינו"ר י. גורי:

מר שטנר יושב כאן כבא-כח האוצר והוא
נתן תשובה על כך.

ז. סוזאייב:

אשר להצעות חברי-הכנסת אפרתי ופורדר
על שינוי טעורי האחוזים - אני חושב
שבנקודה זו תהיה דעה פחות או יותר אחידה. הצעתי היא שמר שטנר,
מתוך ידיעתו נאיזה כיוון הולכת המחשבה בוועדה, יבדר עם הנוגעים
בדבר עד כמה קיימת אפשרות ללכת לקראת המטאלה שהובעה כאן.

א.ד.

אני מציע שלא לעכב את אישור שני הצווים. יחד עם זה, אני מקבל את ההצעה שנקיים בירור שני על הכונת אותם ה- 25%.

מ. שטנר:
רצוני למסור לכם פרטים על החלוקה של 25%. קראתי קודם את רשימת המפעלים שקבלו כספים מסקור זה ורצוני לקרא לכם עתה את הסכומים.

ל"י	115,000.-	מסקים הקלאיים שונים עבור חיבור רשת החשמל
"	500,000.-	ארגוני הקניות של מסקים הקלאיים
"	150,000.-	איסוזבסט
"	100,000.-	קרן ירוטלים לעידוד התעסיה
"	248,000.-	קרן ב' לעידוד התעסיה
"	731,000.-	המועצה לשיווק פרי הדר

שימוש בצונוני וקליב התיירות לעונת הסתים 1955/56

(מכתב המזכיר על התקציבים מס. 99/כללי מ-10.12.56)

י. מפיר:
הייתי מציע לתת גם את המעוף הסקורי בתקציב 1955/56 במלואו, מה היה הסכום של אותו מעוף.

היום הוא היום האחרון של תשעת החדשים. כל העניין טעון בירור, בפרט לאור העובדה שזה עניין של שנה ותשעת חדשים, ואנו עומדים עתה בתום היום האחרון של תשעת החדשים. כן מתעוררות כאן כמה בעיות שיש מקום לבקר אותן.

מופיע כאן עודף בסעיף "הלוואות לסקורות" לבצוע מעלי מים אזוריים. אני מניח איפוא שהמסרה לא בוצעה - ומדוע צריך היה להתרוכח אתנו בזמנו ולומר, "סקורות" לא תוכל לבצע שוט חכנית אם לא נאשר לה סכום זה?

בסעיף 34 "פיתוח הדיג הימי" יש עודף של 500,000 ל"י, ואחר-כך מבקשים אישור להוציא סכום כסף עבור השקעות בפיתוח הדיג הימי. אני אינני יכול להבין זאת.

הנצורת היתה בשנת 1954/55. התסלום חל בשנת 1955/56. כיצד מופיע איפוא סכום אשר בשנת 1956/57 עדיין לא שולם? ונשאלת השאלה: מה עניין הנצורת לסיפור קרקע וייעור?

ש. סורוקר: כן חלה טעות. הלה הם סעיפים נפרדים.

י. מפיר:
מופיע כאן סעיף "הלוואות למפעלי מים מקומיים על-ידי משרד החקלאות" - העברה העודף בסעיף 34 - פיתוח הדיג הימי. אני מבין שזה לא רק שימוש בעודף הלה גם העברה ממעוף למעוף.

ש. סורוקר: אני מקבל את הערה הזו.

היו"ר י. גורי:
אני מודה ושתודה כי אינני יודע כיצד נתגלגלו הדברים שאנו דנים בעניין זה ב-31 לדצמבר. מכל מקום, לא סרה הוא שאנו דנים על רשימת זו תחת לחץ של תאריך.

האם הרשימה כוללת את כל מה שנשאר בתוך
עודף יו רק חלק מזה.

י. בדר:

ש. סורוקר:
היא כוללת הכל. זהו בעצם אישור פורמלי.
אני רוצה להתנפל על האיחוד בהגשת הרשימה.
מספרים אלה הם, בהתאם לדו"ח של החשב הכללי, מעודפים שלא שולמו עד
סוף ספטמבר - וחל עיכוב בפרסום הדו"ח של החשב הכללי.

פרט להעברה מסעיף לטעיף המתקשת כאן,
הרי אין פה שינוי מהותי. בטבלה שאלה מדוע לא שולט הכסף ל"סקורות"
או מדוע נשאר עודף מסעיף "הלוואות לבניית טחנים". במקרה האחרון
המסריקים לא שחררו את הכספים ונשאר עודף לא שולם. גשר לבצורת -
כאשר מנהלים חסרון הרי יש שרירות עד לבירור ותביעות שיש לבדוק אותן.
זהו מכוון מאוד מכוון כולל של 7 מיליון.

מדוע נשאר עודף מסעיף "פיתוח הדיג היט"י?
הזמנו חשב מפינות דייג חדשות שהציווד הפוטורי שלהן בא מברטניה.
חברת "היטה" לא השליטה את העבודה, והנו רוצים להעביר את העודף הזה.

אתם תקבירו בקשה למימון ענין צינור הדלק
לפילת. פעולה זו תמוסן על-ידי קיצוצים בתקציב הפיתוח, וקיצוצים
אלה נעשו לחר שחישבנו גם עודפים בלתי-סנוצלים.

י. ספיר:
כאן יש הלוואות נוספות שלא היו בתקציב.
מתי הוחלט לטי לתתן?

ש. סורוקר:
אנו מציעים להעביר את העודפים מהדייג
למעיפי ההלוואות. משרד החקלאות חושב שהמעיף
הלווץ ביותר הוא - הלוואות להרחבת משקי השלחין.

י. בדר:
אני חושב שהדרך הנכונה היא להכניס סכומים
אלה לתקציב הנוסף. ברור לי שאתם נשירו סכומים
אלה צריך לשלם היום - ואני מבין שקופת היוצר כבר סגורה.

ש. סורוקר:
עד חצות ישלמו את הכספים.

י. בדר:
זהו אישור פורמלי גרידא של כספים שלא
שולמו מהתקציב. יש כאן גם מתי העברות
מסעיף למעיף לטטרות קרובות. יש לי הסתייגות חמורה בקשר לנוהג
הזה של תשלום כספים ביום האחרון.

ש. סורוקר:
מבקר המדינה מסך מספר שנים מקבל
כשימוש בכספים את ההתחייבות על עבודות
שנוצרו מעדיין אין עליהם מיכום חשבון.

י. בדר:
למה כך נקבע זמן של שנה חדשים ואחר-כך
9 חדשים.

י. פורדר:
אני מציע שנאשר היום את הרשימה בלי
ויכוח, ותהיה בינינו המכסה כללית
שאנו נקבל המברית על כך שלב יותר מוחר.

י. ספיר:
כיצד אפשר לשלם את הכספים היום. האם
כל החשבונות הללו פוככים וצריך רק לחתום
עליהם?

ש. סורוקר:
חלק מהעודפים הללו יהיו מבודים מבחינה
תקציבית.

ד"ר קיטרון:
 עודף של עודף סקוטו בתקציב של השנה הבאה.
 והיה ה הוצר ימפיקיה לילה להוציא את
 הכספים - מה טוב; במידה לא ימפיק - אי-אפשר להוציא כספים לה
 בגדרי חוק התקציב לשנת 1955/56. במידה ויש נטיה להשתמש בכספים בלה
 צריך לדאוג להכנסתם לתקציב הבא.

היו"ר י. גורבי:
 כל אישור שלנו הוא כפוף לסייגים הללו.
 אילו נאמר שאין כל דרך ליישם זאת מבחינת
 החוק - לא הייתי מוכיח זאת להצבעה. אבל אם מוצרים שיש דרך ואפשר ליישם
 את העניין מבחינת החוק - יש לי הסון שזה ייעשה במחומי החוק.

י. ספיר:
 אין לי כל מסחרן שלטעם לא יהיה צורך
 להגיש גם תקציב נוסף. יש מאן הרבה חשבונות
 שאינם מוכנים סופית. אני נוטה לכן להצעה ליוגש תקציב נוסף.

היו"ר י. גורבי:
 החשבונות שיספיקו להטדירם - ישולטו בתחום
 ההחלטה; על מה שלא יספיקו - יגישו תקציב נוסף.

אני מכחוב סכומה על דעת ועדת הכספים למוצר.
 במרחב אביע את מורה-רוחה של הוועדה שהסהלך הזה של הגשת החומר ביום
 האחרון.

י. בדר:
 אני מודיע שאקבל במסון שלה את הודעת המוצר
 על אותם החשבונות שהם יכול לבצע עד חצות של
 יום 31 בדצמבר, 1956. לגבי סכומים אלה אני מוכן להצביע בחיוב.
 לעומת זאת, חושבני שאין זה לכבוד הוועדה לאשר סכומים שאי-אפשר לשלם
 עד היום בחצות היום ואין עליהם חשבונות מוכנים. אני מבקש שיביאו
 לנו היום בטעה 17.00 רשימה כזו.

י. מורוקר:
 אני מציע לאשר. מה שלא נספיק לשלם היום
 נודיע לכם מחר.

י. פורדר:
 אני מציע לקבל את הצעת חבר-הכנסת בדר שבטעה
 17.00 חובא לפנינו רשימת הסכומים שאפשר
 לאשרם.

היו"ר י. גורבי:
 חבר-הכנסת בדר הציע הצעתו בצורה כזו שאי-
 אפשר לדחותה מטום שהוא טוען, שהו רוצה לקיים
 את החוק כהלכתו. אנו נכבוד מסכות לוועדת המשנה המתכנסת היום בטעה
 17.00 לאשר את הרשימה שתובא בפניה על-ידי המוצר.

הצעה נועלה בטעה 14.00